

Az idegennyelv-tanulás fontosságáról

Pintes Livia

„Ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz” – tartja a régi mondás. Mai felgyorsult, globalizált világunkban ez a felfogás még inkább igaznak bizonyul. Bizonyos statisztikák szerint európai viszonylatban Szlovákia előkelő helyet foglal el az idegennyelv-ismeret terén, hiszen Szlovákia lakosságának 80%-a egy idegen nyelvet, 43%-a két idegen nyelvet beszél. A lakosok 18 %-a azt állítja, hogy három idegen nyelvet ismer úgy, hogy képes az adott nyelveken kommunikálni. Ezek az adatok nagyon csalókák, hiszen ezekben a statisztikákban a cseh nyelv is idegen nyelvnek számít, s mint tudjuk, a felnőtt lakosság nagy része még a csehszlovák filmekben, meséken nőtt fel, így számukra természetes a cseh nyelv ismerete. Az orosz nyelvet szintén sokan beszélik – illetve azt hiszik, hogy beszélik – az idősebbek közül, hiszen a múlt rendszerben ez volt az egyetlen oktatott és elfogadott idegen nyelv. Angolnyelv-ismeret terén már nem olyan rózsás a helyzet, messze elmaradunk az EU átlagától (38%), mert az említett statisztika szerint Szlovákia lakosságának csak 26%-a beszéli ezt a világnyelvet.

A gyermekek sokszor már kiscsoportos óvodás korukban elkezdik az idegen nyelv tanulását. Igaz, játékos-mondókák formában ismerkednek az új nyelvvel, de valóban hasznos, vagy hangsúlyosabban szólva, szükséges már ilyen apró kortól kezdve az idegen nyelvre oktatni a kisgyereket? Gyakran még az alapiskola megkezdése előtt – hódolva az egyre nagyobb divatnak – sikkes az alsó tagozatos nebulókat különórákra, angolra, németre járatni, hiszen a szomszéd gyereke is jár... Még mielőtt a gyermek megtanulná a saját anyanyelvén szépen, választékosan kifejezni magát, elvárják tőle, hogy egy „tőle távol álló” nyelven „konverzálgjon – kommunikáljon”. Vajon nem terheljük túl a legkisebbeket?

Szlovákiában élő magyarokként még inkább hátrányban vagyunk, hiszen számunkra a szlovák is idegen nyelv, bármennyire is ellenkeznek po-

litikusaink felsőbb körökben. A szlovák nyelv az indoeurópai nyelvcsalád tagja, azon belül a szláv nyelvek nyugati ágába tartozik, míg a magyar nyelv az uráli nyelvcsaládba, azon belül a finnugor nyelvek közé sorolható. E két nyelv mind nyelvtani sajátosságait, mind szókincsét tekintve távol áll egymástól, ezért lenne szerencsés a szakemberek szerint is, ha a szlovák nyelvet idegen nyelvként, az idegen nyelvtanítás módszereivel oktatnák már az alapiskola első osztályától kezdve. Reményeink szerint a sokévi kitartó harc e téren meghozza várva-várt gyümölcsét, hiszen nem is olyan régen a szlovák oktatásügyi miniszter is pozitívan nyilatkozott ez ügyben. De ez akár egy másik cikk témája lehetne.

Harmadik osztályos kortól heti 3 órában kezdik elsajátítani a nebulók az – így már második – idegen nyelv alapjait. Jobbnál jobb tankönyvek, munkafüzetek, egyéb segédeszközök, például hanganyag, számítógépes programok, online feladatlapok állnak a tanítók rendelkezésére, hogy elfogadtassák, megszerettessék a diákkal az új tantárgyat. S ehhez jön hatodik osztályban a kötelezően bevezetett második – illetve a magyar iskolások számára immáron harmadik – idegen nyelv. Nem is csodálkozhatunk, ha a gyermek fejében valamiféle zavar, keveredés alakul ki, ha a gyerkőc túlterhelt.

Ezen a téren picit magam ellen be-
szélek, hiszen némettanár létemre az egyre több idegen nyelv elsajátítását kellene propagálnom. Bizonyára sok kollégámmal egyetemben azon a véleményen vagyunk, hogy a kevesebb sokszor több. Beszéljünk inkább egy idegen nyelvet, de azt magasabb szinten, tökéletesebben. Nem tartom szerencsésnek azt sem, hogy a legtöbb alapiskolában kötelezően az angolt kell választani idegen nyelvnek. A német nyelvű államok közelsége, a jobb tanulmányi és munkalehetőségek ezen országokban mind a német nyelv mellett szólnak. Egészségügyi szakközépiskolában tanító tanárként

az idei évben először tapasztaltam, hogy azon diákok, akik az alapiskolában angolt tanultak első idegen nyelvként, iskolánkba kerülve céltartan a német nyelvet választják – még ha az angol nyelvből már biztos alapjaik is vannak – nem titkolt szándékkal, hogy az iskola elvégzése után Ausztriában szeretnének dolgozni ápolóként. Hasonló lehet a helyzet a pincér, szakács, építőipari munkás, szolgáltatások szakon tanuló diákok körében is. Mindez pozitívan értékelendő, hiszen nyelvtanárként tudom, hogy milyen nehéz kezdő nyelvtanulókból akár csak egy mondatot is előcsalogatni. Rengeteg időt igényel, mire a tanuló veszi a bátorságot és meg mer szólalni. S ilyenkor is benne van a félsz: vajon jó-e a kiejtés, vétett-e nyelvtani hibát, megtalálta-e a megfelelő szavakat mondandójához? Mekkora bátorság kell ahhoz, hogy valaki egy idegen országban, idegen nyelven, idegen kultúrában próbáljon meg érvényesülni?

Minden nyelvhez tartozik egy nép és a néphez kultúra is. Ha valaki meg akar tanulni egy új nyelvet, szükséges az adott nép kultúrájának megismerése is. A nyelv ugyanis a kultúrának szerves része. Az nyelvtanulás fontosságával kapcsolatban eszembe jutott a világhírű német író, költő, jogász és politikus, Johann Wolfgang von Goethe örökérvényű mondása, amely álljon itt méltó zárszóként:

„Aki nem ismer idegen nyelveket, mit sem tud a magáéről.”

Felhasznált irodalom:

Kósa, L. 1991. A magyarságtudomány kézikönyve. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Magyar nagylexikon. 2004. Budapest: magyar Nagylexikon Kiadó.

Pad Adrienn: Ahány nyelvet beszélsz, annyi ember vagy. Elérhető az interneten: <http://www.teraz.sk/slovensko/takmerpatina-slovakov-tvrdi-ze-sa/12925-clanok.html>

Kapcsolat:

Pintes Livia, Egészségügyi Középis-
kola, Dunaszerdahely
e-mail: lpintes@gmail.com